گوێڕادێرە ئەی مارکسیست!! … مەری بۆکچین -5- … و: زاهیر باهیر

گوێڕادێرە ئەی مارکسیست!!
By Murray Bookchin
و: زاهیر باهیر
بەشی پێنجەم:

ئەفسانەی پڕۆلیتاریا

لێگەڕێین با هەموو تەڵاش و پەڵاشەکانی ئیدیۆلۆجیەتی ڕابووردوو بخەینە لاوە و بێینە سەر ڕەگ و ڕیشەکانی گرفتەکە. بەسەردەمی ئێمە بەشداریکردنە هەرە گەورەکەی مارکس لە هزری شۆڕشگێڕانەدا جەدەلی گەشەکردنی کۆمەڵایەتی، بووە. مارکس سەرخەتی بزوتنەوەی گەورەی لە کۆمەڵــی کۆمەنیزمــی ســەرەتایی، بۆ تێپەڕبــوونی بۆ خاونــدارێتی تــایبەتیی تــاکو کۆمەنیــزم لە باڵــاترین فۆرمیــا کە کۆمەڵێکــی کۆمەنوەڵییە، کێشاوە و ئەم کۆمەڵەی ئایندەیش لەسەر ئازادبوونی تەکنەلۆجیا یاخود تەکنەلۆجیای ئازادانە، خۆی دەگرێت. بە گوێرەی قسەی مــارکس ئــا لەم بــزوتنەوەیەدا مــرۆڤ کە لە لایەن سروشتەوە پاوانخواز کراوە، تیدەپەڕێنێت بۆ پاوانخوازیی مرۆڤ لە لایەن مرۆڤەوە و لە کۆتایشدا پاوانخوازیی سروشت لە لایەن مــرۆڤەوە و دواتریش پاوانخوازی کۆمەڵایەتیش، تێدەپەڕێنێت [5]. لە دووتوێی ئەم جەدەلە گەورەیەوە مــارکس دایەلەکتیکی خــودی ســەرمایەداریی پشکنییــوە کە سیســتەمێکی کۆمەڵــایەتییە کە دوا "قۆنــاخی" مێژووییــانەیە لە پاوانخوازی مرۆڤ لە لایەن مرۆڤەوە. ئا لێرەدا مارکس هەر ئەوە نییە تەنها بەشداریکردنی قووڵی بۆ هزری شۆڕشگێڕانەی سەردەم، کرد بێت (بەتایبەت لە شیکردنەوە نایابەکەی سەبارەت بە پەیوەندی نێوانی کاڵا، شمەکەکان) بەڵکو عەرزی ئەو ڕێگری و بەربەستە زەمەنی و و شوێنیانەش دەکات کە ڕۆڵیان گۆڕاوە و ڕۆڵیش لە داخستن و بەندکردن و سنووردارکردنمان لە سەردەمی ئێمەشدا، دەگێڕن.

جــددیترین گرفــت و بەربەســت لەم هەوڵەی مــارکس-دا لەوەــوە ســەر دەردەهێنێــت کە شــرۆڤەی قۆنــاخی گواســتنەوەی ســەرمایەداریی بۆ ســۆشیالیزم، لە کۆمەڵــی چینــایەتییەوە بۆ کۆمەڵــی ناچینــایەتیی،

د□کات. ز□ر گ□رنگە کە جەخت لەسەر ئەم شر□ق□ی□ سەبارەت بەو تێگەیشتنە بک□ر□تەوە، کە تا ڕادەیەك بە تەواوی بەراوردێکی لێکچواند□ی□ لە گواستنەوەی قۆناخی فیوداڵیزم و بۆ سەرمایەداریی …ئەویش لە کۆمەڵێکی چینایەتییەوە بۆ کۆمەڵێکی چینایەتی دیکە، لە سیستەمێکی موڵکدارییەوە بۆ سیستەمێکی دیکە. بە گوێرەی ئەو شیکردنەوەیە، مارکس ئەوەی خستەڕوو وەکو چۆن بورجوازی لە هەناوی فیوداڵیزم-دا گەشەیکردووە سەرەنجامی هۆکاری جیابوونەوەی شارۆچکە و دەوروبەرەکەی (زۆر بە دیاریکراوی لە نێوانی پیشەگەریی و کشتیاریی دا) هەر ئاواش پڕۆلیتاریای مۆدیرن لەناو هەناوی سەرمایەدارییدا بە هۆی سەرەنجامی گەشەکردنی تەکنەلۆجیای پیشەسازییەوە، گەشەی کردووە. پێماندەڵێن ئەم دوو چینە، بەژ□وەندییە کۆمەڵایەتییەکانی خۆیان گەشە پێدەدن، بەرژەوەندییە کۆمەڵایەتییە شۆڕشگێڕییەکەیان پاڵیان پێوەدەنێت کە دژ بە کۆمەڵە کۆنەکە بن کە لێوەی هاتوون. ئەگەر بورجوازی توانیبێتی کۆنترۆڵی ژیانی ئابووری زۆر پێش ئەوەی کۆمەڵی فیوداڵیزم هەڵگێڕێتەوە، کردبێت، هەر ئاواش پڕۆلیتاریاش بە ڕۆڵی خۆی دەسەڵاتی شۆڕشگێڕانەی لە ڕێگای ئەو ڕاستییەوە کە " بە زەبتوڕەبتە ، یەکگرتووە، ڕێکخراوە"، لە ڕێگای سیستەمی کارگەوە ، بەدەستدەهێنێت[6]. لە هەردوو حاڵەتەکەدا گەشەی هێزی بەرهم□ه□نەر ناگونجێت لەتەك سیستەمی تەقلیدی پەیوەندییە کۆمەڵایەتییەکانا. بەم شێوەیە پرۆسەکە تەواوبوو [تەکامول] و ئیدی هەڵوەشانەوە دەستیپێدەکات و کۆمەڵی نوێ جێگای کۆمەڵە کۆنەکە دەگرێتەوە.

درێژەی هەیە

....

5- ل□ بەر هۆکارە ئیکۆلۆجییەکان ئێمە فکرەی " پاوانەکردنی سروشت لە لایەن مر□ق□و□ " لە دەربڕینێکی سادەدا کە چەرخێك لەمەو بەر لە لایەن مارکسەوە بەکارهه□نراوە، پەسەند ناکەین. سەبارەت بە مشتومڕکردن لەسەر ئەم کێشەیەش "Ecology and Revolutionary Thought." ببینە.

6 – سەیرە کە مارکس قسە لەسەر " پاوەری / دەسەڵاتی ئابووریی" پڕۆلیتاریا دەکات. لە ڕاستیدا ئەمەی کە ئەو دەیڵێت دەنگدانەوەی ئەنارکۆ- سەندیکالیستەکانە، کە هەڵوێستێکە مارکس زۆر شێلگیرانە دژی بوو. مارکس دەربەستی " دەسەڵاتی ئابووریی" پڕۆلیتاریا نەبووە بەڵکو دەربەستی دەسەڵاتی سیاسیان بووە بە تێبینیکراوی کە پڕۆلیتاریا دەبنە زۆربەی دانیشتوان. ئەو قەناعەتی وابووە ئەوەی کە لە پلەی یەکەمدا کە کرێکارانی پیشەسازیی بەرەو شۆڕش دەبات

ه□کار□ □□گری□□ م□تیریاڵەکانە [مادييەکان] کە بە دووى مەيلى گردبوونەوە ياخود کەڵەکەبوونى سەرمايەدا دێت کە لە لايەن سيستەمى کارگەوە ڕێکدەخرێت و لە لايەن ڕەوتينياتى پيشەسازييەوە زەبت و ڕەبت دەکرێت ئەوان دەتوانن کە نقابە و لەسەرو ئەوەشەوە پارتە سياسييەکانيش دروستبکەن ، کە لە هەندێك و□لاتا ناچار دەبن کە مێتودەکانى ياخيبوون بەکاربهێنن. ل□ و□لاتانى ديکەش (ئينگليز ئەمەريکا و لە ساڵەکانى دواتريشا فردريك ئەنجلس فەرەنسەشى بۆ زياد کرد) ڕەنگە لە ڕێگاى هەڵبژاردن و بە ياسا ييكردنى سۆشياليزم بگەنە دەسەڵات. پارتى پێشكەوتووخوازى کار کارامە و خاوەن خەسڵەتى خۆى بوو لە تەحەداى خوێنەردا، ئالێرەدا ئەم پارتە يا چاودێرى و تێبينييەکانى مارکسيان وەرنەگێڕاو□ تە سەر زمانى ئينگليزى ياخود بە زەقيى واتاو لێكدانەوەکانى مارکسيان دەشێوان .